

Sinematografi

Dr. Öğr. Üyesi Yasin NAR

3. Bölüm Sinema dilinin Temelleri

Çerçeve

ÇERÇEVE (FRAME)

Çerçeve, kameranın gördüğü görüntünün sınırlarını belirleyen görsel alandır.

Ekranda görülen her şey çerçevenin içindedir.

Görülmeyen her şey ise çerçevenin dışındadır.

Çerçevenin Önemi

Sinema aynı zamanda seçme sanatıdır. Çünkü kamera her şeyi göstermez. Görüntü yönetmeni karar verir ne gösterilecek ne gösterilmeyecek. Bu nedenle çerçeve: anlam üretir.

Çerçeve İçindeki Anlam

Örneğin: Bir karakteri çerçevenin ortasında göstermek: güç, denge, kontrol hissi verir.

Karakteri köşeye yerleştirmek: yalnızlık, baskı veya tehdit hissi yaratabilir.

Açık ve Kapalı Çerçeve:

Açık Çerçeve (Open Frame)

Dünyanın çerçevenin dışında da devam ettiği hissi vardır.

Genellikle: belgesel, gerçekçi sinema kullanır.

Kapalı Çerçeve (Closed Frame)

Görüntü tamamen kontrol altındadır.

Her şey çerçeve içinde düzenlenmiştir.

Bu tarz özellikle: Klasik Hollywood sinemasında stüdyo sinemasında görülür.

1. AÇIK ÇERÇEVE (OPEN FRAME)

Açık çerçeve, görüntünün sadece bir "parça" olduğu ve kadrajın dışındaki dünyanın da varlığını hissettiren çerçeveleme anlayışıdır.

Yani izleyici şunu hisseder: "Bu sahnenin dışı da var."

Görsel Özellikleri;

- Kadraj dışına taşan hareketler vardır
- Karakterler kadraja girip çıkar
- Mekânın tamamı gösterilmez
- Çerçeve "kesilmiş" hissi verir
- Kamera sanki gözlemci gibidir

Anlatıdaki İşlevleri

1. Gerçekçilik (Realism)

Açık çerçeve, gerçek hayat hissi yaratır.

Çünkü gerçek hayatta:

her şeyi aynı anda göremeyiz dünya görüş alanımızın dışında da devam eder. Bu yüzden açık çerçeve: belgesel estetiği yaratır.

2. Doğallık ve Rastlantısallık

Sahne sanki planlanmamış gibi görünür, insanlar kadraja girer çıkar olaylar devam ediyormuş hissi vardır. Bu durum sahneye organik bir yapı kazandırır.

3. İzleyiciye Keşif Alanı Bırakmak

Açık çerçeve izleyiciye şunu der: Her şeyi ben göstermiyorum, sen de tamamla. Bu yüzden daha aktif izleme gerektirir.

Psikolojik Etkisi: Özgürlük hissi, gerçeklik duygusu, spontane (doğal) atmosfer, bazen kaos / kontrolsüzlük hissi. Kullanım Alanları; belgesel sinema, bağımsız filmler, gerçekçi dramlar

2. KAPALI ÇERÇEVE (CLOSED FRAME)

Tanım: Kapalı çerçeve, görüntüdeki her şeyin bilinçli şekilde yerleştirildiği ve anlamın tamamen kadraj içinde üretildiği çerçeveleme anlayışıdır.

Yani izleyici şunu hisseder: “Görmem gereken her şey burada.”

Görsel Özellikleri;

- Kapalı çerçevede genellikle:
- Kompozisyon çok kontrollüdür
- Tüm öğeler kadraj içinde dengelidir
- Karakterler çerçeve içinde tutulur
- Kadraj dışına taşma azdır
- Simetri ve düzen sık kullanılır

Anlatıdaki işlevleri;

1. Kontrol ve Düzen

Kapalı çerçeve yönetmenin kontrolünü hissettirir. Her şey Planlı düzenli anlamlı şekilde yerleştirilmiştir.

2. Dramatik Yoğunluk

İzleyicinin dikkati tamamen çerçeve içindedir. Dış dünya yoktur. Bu yüzden anlam yoğunlaşır.

3. Stilizasyon (Sanatsal Kontrol)

Kapalı çerçeve daha stilize bir görüntü üretir. Özellikle klasik sinema ve bazı auteur yönetmenler bu yöntemi tercih eder.

Psikolojik Etkisi: kontrol hissi baskı / sıkışmışlık düzen estetik bütünlük.

Sinemada Kullanımı: Kapalı çerçeve, klasik anlatımda çok yaygındır.

Örneğin Christopher Nolan filmlerinde sahneler genellikle oldukça kontrollü ve kapalı çerçeveye yakındır.

3. Bölüm Sinema dilinin Temelleri

Kadraj

KADRAJ (Framing / Composition)

Kadraj, sinematografide çerçevenin içinin nasıl düzenlendiğini ifade eder.

Yani: "Ne görünüyor?" değil, "Görünen şeyler nasıl yerleştirilmiş?" sorusunun cevabıdır.

TEMEL TANIM

Kadraj = Çerçeve içindeki tüm görsel öğelerin bilinçli yerleşimi

Bu öğeler şunları kapsar: Karakter(ler), objeler, ışık, renk, boşluk (negatif alan), arka plan.

Kadraj sadece estetik değildir, aynı zamanda: anlam üretir duygu yaratır izleyicinin dikkatini yönlendirir. Aynı sahne, farklı kadrajlarla tamamen farklı anlamlar kazanabilir. Kadrajın dikkati yönlendirme etkisi vardır.

Kadraj izleyiciye şunu söyler: "Nereye bakmalısın?"

Bu, şu yollarla yapılır, karakteri merkeze almak, ışıkla vurgu yapmak, arka planı sadeleştirmek

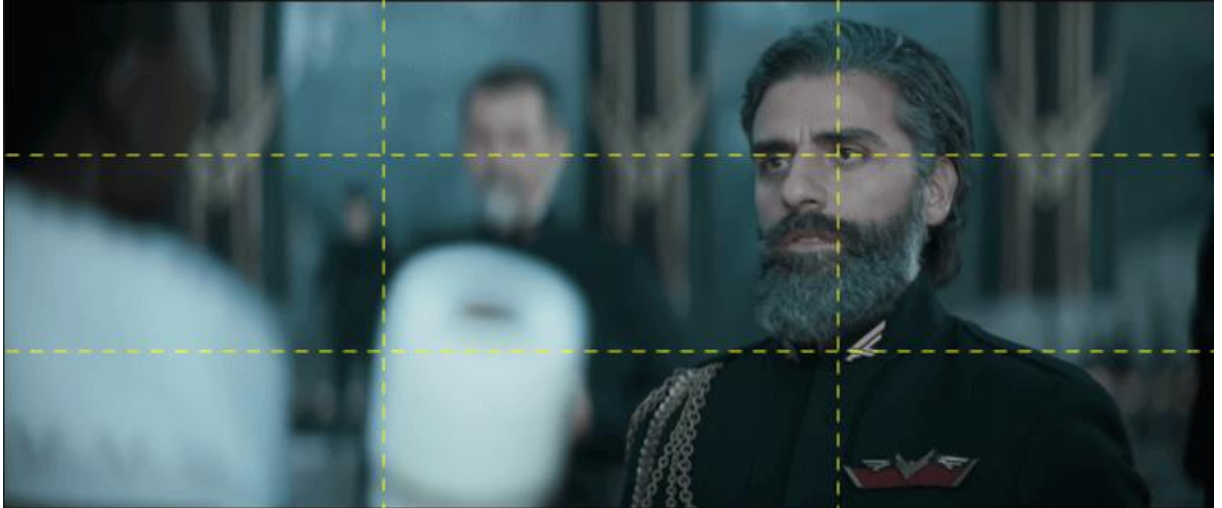
KADRAJ TÜRLERİ ve TEKNİKLERİ

1. Üçler Kuralı (Rule of Thirds)

Ekranı hayali olarak 9 parçaya böleriz.

Önemli öğeler: çizgiler üzerine kesişim noktalarına yerleştirilir.

Etki: daha doğal daha dengeli görüntü

2. Merkez Kadraj (Centered Composition)

Karakter tam ortadadır.

Etki: güç kontrol odaklanma

3. Simetrik Kadraj

Kadraj ikiye bölündüğünde iki taraf birbirine benzer.

Etki: estetik düzen, bazen yapaylık

4. Asimetrik Kadraj

Denge vardır ama simetri yoktur.

Etki: daha doğal görünüm görsel ilgi

5. Negatif Alan (Negative Space)

Kadrajda bilinçli boşluk bırakılmasıdır.

Etki: yalnızlık izolasyon düşünsel alan

6. Çerçeve İçinde Çerçeve

Kapı, pencere, ayna gibi unsurlar kullanılır.

Etki: derinlik sıkışmışlık odaklama

7. Leading Lines (Yönlendirici Çizgiler)

Görsel çizgiler izleyicinin gözünü yönlendirir.

Örnek: yol, koridor, merdiven

Etki: bakış yönlendirme, kompozisyon gücü

